

ní povídky (*Жанр праздничного рассказа в творчестве Ф. М. Достоевского*); současně však upozorňuje i na fakt, že Dostojevskij do žánru promítá existenciální otázku a psychologismus a že jsou obě povídky v *Deníku spisovatele* propojeny s publicistickými úvahami.

Následující část sborníku se zabývá několika aspekty recepcce Dostojevského díla v českém prostředí. Oldřich Richterek hledá styčné body mezi ruským klasikem a dnešním čtenářem (*F. M. Dostojevskij a současný český čtenář*), nalézá je v antitetičnosti, hledačství, „vyšinutosti“, stálé změně a neklidu, který nutí čtenáře k zamyšlení. *Poznámky k tématu Dostojevskij jako překladatelský problém* od Aleny Morávkové bilancují její osobní zkušenosti s tím, jak adekvátně přenést některé z fines spisovatelových textů do českého jazyka tak, aby zůstalo co nejvíce zachováno z polylogičnosti i ze sémantických impulsů originálního textu. Bilancující je pak passus *F. M. Dostojevskij ve vysílání Českého rozhlasu* od Míluše Bubeníkové s cennou přílohou, ve které podává přehled pořadů ČR inspirovaných tvorbou ruského klasika dovedený od roku 1945 až do roku 2007. Tuto řadu pak uzavírá průřezové zamyšlení Květuše Lepilové nad tím, jak výrazně byl Dostojevskij vnímán, sledován a hodnocen nejvýznamnějšími českými literárními kritiky a badateli (*Ф. М. Достоевский и чешская критика XX века*). Sborník pak uzavírá výčet akcí Společnosti Dostojevského v Praze za léta 2004–2006, fotografie z konference a jmenný rejstřík a rejstřík děl.

Sborník je dokladem poctivého badatelského zájmu o dílo F. M. Dostojevského v současné české rusistice literárněvědné, filozofické i historické. Autoři, kteří se konference zúčastnili, dokázali nejen to, že spisovatelovo dílo je stále inspiruje, ale hlavně to, že jeho osobnost a tvorba patří k tomu nejdůležitějšímu, co ruská literatura XIX. století přinesla – a to zdaleka ne jen Rusku, ale i českým rusistům, literátům, filozofům, historikům, psychologům a sociologům a konečně – nebo možná hlavně – českým čtenářům. Kromě vysokého ocenění kvality přednesených a ve sborníku publikovaných příspěvků je třeba poděkovat i za velmi dobrou redakční práci – příspěvky jsou logicky řazeny, rejstříky jsou svědomitě zpracovány, texty graficky pečlivě upraveny.

Josef Dohnal

Adam Mickiewicz a Slované

Adam Mickiewicz a Slované. (Materiály z mezinárodní vědecké konference uskutečněné v Ostravě ve dnech 29.–30. listopadu 2005 u příležitosti 150. výročí úmrtí Adama Mickiewicze) Red. Balowski, M., Ostrava 2008, 347 s.

Tři vysoké školy Ostravská univerzita, její Filozofická fakulta, Univerzita Adama Mickiewicze v Poznani a Pedagogická univerzita ve Vilni zorganizovaly k 150. výročí úmrtí Adama Mickiewicze (1798–1855) mezinárodní vědeckou konferenci, která se konala v Ostravě ve dnech 29.–30. listopadu 2005. S jistým zpožděním, což ale nijak nezhodnocuje význam konference, vyšel péčí Filozofické fakulty Ostravské univerzity pokonfereční sborník *Adam Mickiewicz a Slované*. Vědeckým redaktorem publikace je profesor Katedry slavistiky Ostravské univerzity Mieczysław Balowski (byl také hlavním organizátorem konference). Sborník na 347 stranách spolu s obálkou a doprovodnými ilustracemi, odkazujícími k místům Mickiewiczova věznění a polskému národnímu symbolu Ostré Bramě

ve Vilně, přináší celkem 17 referátů s převahou literárních, v menší míře lingvistických. „Regionální“ zastoupení v příspěvcích je následující: pět pronesli zástupci polských univerzit (Poznaň, Krakov, Lodže, Opole a Gdaňska), tři z českých (Brno, Ostrava a Opava); lze jen litovat, že bohužel chyběli zástupci pražské a olomoucké polonistiky) a po jedné z litevské (Vilno) a běloruské. Publikované příspěvky byly uspořádány do čtyř volných tematických okruhů, jež lze obecně pojmenovat následovně: slavistický aspekt v Mickiewiczově díle, české a litevské souvislosti, užší otázky podstaty básnickovy tvorby, závěrečný blok pak obsahuje lingvistickou problematiku. Rozmanitost metodologických přístupů a předkládaných poznatků dokládá neustálou inspirativní sílu básníka-věšce, jednoho z nejvýznamnějších představitelů polského romantismu, který zasáhl významně do literárního dění v slovanském, ale i neslovanském (litevském) prostředí. A byť by se mohlo zdát, že k mickiewiczowské rozsáhlé literatuře už vlastně nelze mnoho podstatného říci, opak je pravdou. Výročím se stalo příležitostí shrnout a zhodnotit nejen to, co je více méně známo, ale také odhalit nové stránky a souvislosti. Pokonferenční sborník *Adam Mickiewicz a Slovanské* toto poslání splňuje.

Nakonec připojujeme poznámku, zdánlivě odbíhající od merita. Ostravská polonistika si vytkla za jeden ze svých úkolů zvat ke spolupráci jak národní, tak i zahraniční polonisty a slavisty. Z iniciativních akcí s mezinárodním zastoupením sluší se jmenovat konference věnované polským nositelům Nobelovy literární ceny. Až dosud se konaly čtyři: W. S. Reymont, H. Sienkiewicz, W. Szymborska a Cz. Miłosz. Další společnou akcí ostravských, brněnských a bratislavských polonistů bylo zčásti společenské, zčásti spojené se zprávami z jednotlivých středisek setkání v červnu 2008 pod patronací generálního konzula Polské republiky v Ostravě Jerzyho Kronholda a děkanky FF Evy Mrhačové. Vzešly z něho podněty k dalšímu prohloubení spolupráce na poli polonistických studií a hlubšího poznávání polské kultury v širokém pojetí, s vazbou na českou a evropskou kulturu. Úkolu zorganizovat podobné setkání polonistů v letošním roce se ujala olomoucká polonistika.

Ireneusz Hryník

Štěpán, L.: Cesty mezi formami. Edice PULSY. Středoevropské centrum slovanských studií, o. s. Středoevropské vydavatelství a nakladatelství REGIONY, Brno 2007, 172 s.

Brněnský polonista Ludvík Štěpán věnuje svoji knihu studiím, které se zaměřují na problematiku formy pro daný obsah v dílech nejen polských, ale i českých a slovenských autorů (část s názvem *Formy pro autorská hledání*) a také otázkám formální stránky literárního díla v různých etapách dějinného vývoje (část nazvaná *Formy pro literární dílo*).

Jeho monografie je teoreticky zaměřenou publikací, ale zároveň důsledným a dobře sestaveným celkem, který pokrývá podstatné elementy komparatistické oblasti literatury – poetiku, motivku, žánry, formy, kontexty i recepci vybraných autorů daných třech zemí, přičemž studie z první části přesahují okruh genologické problematiky směrem ke stránce obsahové.

V každém totalitním či jiném nesvobodném období (např. u nás po r. 1969, období tzv. normalizace) se v jakékoliv literatuře, kultuře, umění či společnosti obvykle formují autoři děl dvojího typu – 1. díla s neutrálními náměty (tj. díla s uměleckou hodnotou)